

АЙМГИЙН ЗАСАГ
ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗАР

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ГАЗАР

ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН
САЛБАР

Эрүүл мэндийн салбарын бодлого,
цаашдын чиг хандлага

УДИРДАХ АЖИЛТНЫ
ЗӨВЛӨГӨӨН | 2024

2024.05.02-03

Эрүүл мэндийн газрын дарга
Ц.Жавзандулам

АГУУЛГА

• САЛБАРЫН ЭРХ ЗҮЙН ОРЧНЫ ШИНЭЧЛЭЛ

• ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН ХӨРӨНГӨ
ОРУУЛАЛТ, НИЙГЭМ ХАМГААЛАЛ

• ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ
ХҮРТЭЭМЖ, ӨНӨӨГИЙН БАЙДАЛ

Салбарын эрх зүйн орчин:

УДИРДАХ АЖИЛТНЫ
ЗӨВЛӨГӨӨН 2024

НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ,
ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ
НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

2024 оны 01 сарын 12 өдөр

Төрийн орлог, Улаанбаатар хот

1 дүгээр зүйл. Хуулийн зорилт

1.1 Энэ хуулийн зорилт нь хүн амын эрүүл мэнд, түүнд нөлөөлөх хүчин зүйлийг тандалх, судлах, унэтэх, хариу арга хэмжээг авах, өвчин эмгэгээс урьдчилан сэргийлэх, эрүүл мэндийн боловсрол олгох, эрүүл мэндийг дэмжих үйл ажиллагааг зохион байгуулах, санхүүжүүлэх, өмнөлт тавихтай холбогдсон хариуцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл. Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний хууль тогтоомж

2.1 Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Үндэсний асуулгүй байдлын тухай хууль, Эрүүл мэндийн тухай хууль, Эрүүл аюул тухай хууль, Хөдөлмөрийн асуулгүй байдал, эрүүл аюул тухай хууль, Эрүүл мэндийн дасгалын тухай хууль, Дархлаажуулалтын тухай хууль, Сэтгэцийн эрүүл мэндийн тухай хууль, Хүний дархлааг хамгаалсан вирус-ын халдвар, дархлаагын огцрол хамгаалах сэргийлэх тухай хууль, Боловсролын ерөнхий хууль, Хүнсний тухай хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2 Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр завсан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагах мөрдөнө.

- Төсвийн тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай
- Тусгай сангийн тухай
- Дархлаажуулалтын тухай хуулиудад нэмэлт, өөрчлөлт
- **НИЙГМИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ АНХДАГЧ ХУУЛЬ**

Стандарт

- ☐ Нийт 702 стандарт
- ☐ эмчилгээ, оношилгооны стандарт - 32.8%
- ☐ эм, эмийн хамаарал бүхий стандарт 40.1%
- ☐ бүтэц, үйл ажиллагааны стандарт 2.7%
- ☐ арга аргачлал болон бусад стандарт 27%

СТАНДАРТЧИЛАЛ, ТЕХНИКИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ, ТОХИРЛЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ИТГЭМЖЛЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ /ШИНЭЧИЛСЭН НАЙРУУЛГА 2022/

4.1.2."стандарт" гэж тодорхой хүрээнд хэм хэмжээ бий болгоход чиглэсэн ерөнхий зарчим, үзүүлэлтийг сонирхогч талууд зөвшилцөн боловсруулж баталсан, сонгон хэрэглэх баримт бичгийг;

ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭТЭЙ ХОЛБООТОЙ 27 ТУШААЛ, ЗААВАР-2023 ОН

УДИРДАХ АЖИЛТНЫ
ЗӨВЛӨГӨӨН **2024**

- ✓ Эрүүл мэндийн сайд, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын
сайдын хамтарсан тушаал **3**
- ✓ Эрүүл мэндийн сайд, Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын
хамтарсан тушаал **2**
- ✓ Эрүүл мэндийн сайдын тушаал **21**

Журам -15

Заавар, аргачлал – 6

СТАНДАРТ- 3

1. Титэм судасны компьютерт
томографийн оношилгооны
стандарт 7016:2023
2. Эрүүл мэндийн
үйлчилгээнд тавих
шаардлага 7014:2023
3. Эмгэг судлалын түгээмэл
үйлдлийн стандарт
7015:2023

Төсвийн тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулж, **сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвийн төсвийн зарцуулагдаагүй үлдэгдлийг төсөвт татан төвлөрүүлэхгүй байх** хуулийн үндэслэлийг бий болголоо.

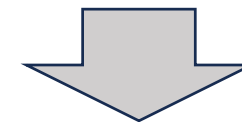

Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн өөрчлөлтөөр:

Эмийн чанар, аюулгүй байдлыг хангах эрх зүйн орчин сайжирсан.

Эм эмнэлгийн хэрэгслийг худалдан авахад чанар ба үнийн хосолмол үнэлгээний шалгуулыг хэрэглэх

Эмийн чанар:

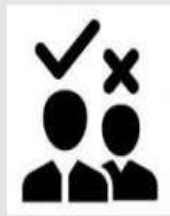
Олон улсын чанарын шаардлага хангасан эм, эмнэлгийн хэрэгслийг үйлдвэрлэгчээс болон ОУ-ын байгууллагаас шууд болон дамжуулан худалдан авах боломж бүрдсэн.

Тусгай сангийн тухай хууль:

Зайлшгүй шаардлагаар гадаад улсад эмчлүүлсэн өвчтөний эмчилгээний зардалд дэмжлэг үзүүлэхэд **Эрүүл мэндийг дэмжих сангийн хөрөнгийн тодорхой хувийг зарцуулах** эрх зүйн орчин бүрдсэн.

Тэргүүлэх чиглэл

Сонгон шалгаруулалт

Хангалт

Сургалт

Баг ажиллуулах

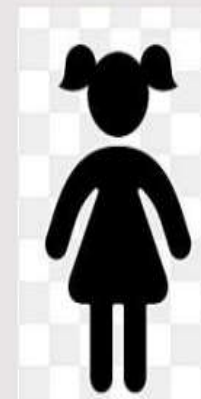
Санхүүжилт

Гадаад эмчилгээ

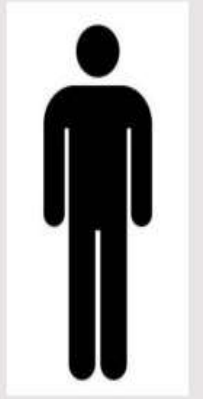
Өмнө нь:

Одоо:

50%

20%

Дэмжлэгийн хувь: **4-10** дахин нэмэгдсэн

Дархлаажуулалтын тухай хууль:

А гепатит, пневмококкийн халдвар болон хүний папиллома вирусийн эсрэг тарилгыг заавал хийх дархлаажуулалтын товлолд нэмлээ.

2 хүртэлх насны хүүхдийн өвчлөл, нас баралтын гол шалтгаан болсон **уушгины хатгалгаа** өвчин, сургууль, цэцэрлэгийн хүүхдүүдийн дунд түгээмэл тохиолддог **А гепатит**, зарим төрлийн **хорт хавдраас** сэргийлнэ.

НЭМТҮ-НИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬ

Одоо:

Эрүүл мэндийн яам

ХӨСҮТ

ЗӨСҮТ

НЭМҮТ

ХБӨ-ний ТН

Эрүүл мэндийг дэмжих төв/НЭМ-ийг
дэмжих төв

Өрх, сум, тосгоны Эрүүл мэндийн төв

Цаашид:

Ерөнхий сайдын дэргэд
НЭМ-ийн **Үндэсний зөвлөл**

ҮЗ

ЭМЯ

Өвчний хяналт,
сэргийлэлтийн төв

Аймаг, дүүргийн НЭМТ

ЭМБ-ын НЭМ-ийн алба

Өрх, сум, тосгоны ЭМТ-ийн нэгж, алба

НЭМ-ийн тусламж
үйлчилгээг
хүргэх

Иргэний эрүүл
мэндийн
боловсролыг
дээшлүүлэх

Засгийн газрын тогтоол:

- 2023 оны 321-р тогтоол "Иргэний эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлэх арга хэмжээ"
- 2023 оны 322-р тогтоол "Эрүүл шүд арга хэмжээ"

2024 ОНД ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРТ ХИЙГДЭХ БҮТЭЭН БАЙГУУЛАЛТ

ХАНХОНГОР, СЭВРЭЙ,
МАНЛАЙ СУМЫН ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ТӨВИЙН
БАРИЛГЫН АЖЛЫГ
ЭХЛҮҮЛЖ, АШИГЛАЛТАД
ОРУУЛАХ. СЭМТ-ИЙН
БАРИЛГЫН ШИНЭЧЛЭЛ
100%-д ХҮРНЭ.

ДАЛАНЗАДГАД СУМАНД
БАРИГДАЖ БУЙ СЭРГЭЭН
ЗАСАХ 40 ОРТОЙ
ЭМНЭЛГИЙН БАРИЛГЫН
АЖЛЫГ ҮРГЭЛЖҮҮЛЖ,
АШИГЛАЛТАД ОРУУЛНА.

ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ
МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ,
ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАР,
ХҮРТЭЭМЖИЙГ
ДЭЭШЛҮҮЛЭХ, НЯРАЙН
ЭНДЭГДЛИЙГ БУУРУУЛАХ
ЗОРИЛГООР ХҮҮХДИЙН 50
ОРТОЙ ЭМНЭЛГИЙН
БАРИЛГЫН АЖЛЫГ
ЭХЛҮҮЛНЭ

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН ПАРК ШИНЭЧЛЭЛ

Орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 2024 онд 7 сумыг алсын дуудлагын түргэн тусламжийн автомашинаар хангаснаар автомашины хангалт 100%-д хүрнэ.

Эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн стандарт хангалт:

УДИРДАХ АЖИЛТНЫ
ЗӨВЛӨГӨӨН 2024

- БОЭТ- 86,8%
/MNS5095:2017/
- Сумдын ЭМТөвүүд-94%
/MNS5081:2013/
- Өрхийн ЭМТөвүүд-76%
/MNS5297:2017/

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН САЛБАРЫН НИЙГЭМ ХАМГААЛАЛ

УДИРДАХ АЖИЛТНЫ
ЗӨВЛӨГӨӨН **2024**

• Цалин, хөлс:

ЗГ-ын 2023 оны 241 тогтоол

Эмч, эмнэлгийн ажилчдын цалин, хөлс

26-54%

2024 оны 4 сараас

Эмч, эмнэлгийн ажилчид **10%**

Нийтлэг үйлчилгээний ажилтан **20%**

Орон нутгийн нэмэгдэл:

Суманд- **40%**

Аймаг, дүүрэгт- **20%**

ЗӨСТ- **30%**

Өмнөговь аймаг

2023 оноос

Бүх төрийн албан хаагчдад “Нутгийн дэм”

400,000 төгрөг

2024 оны 4 сараас

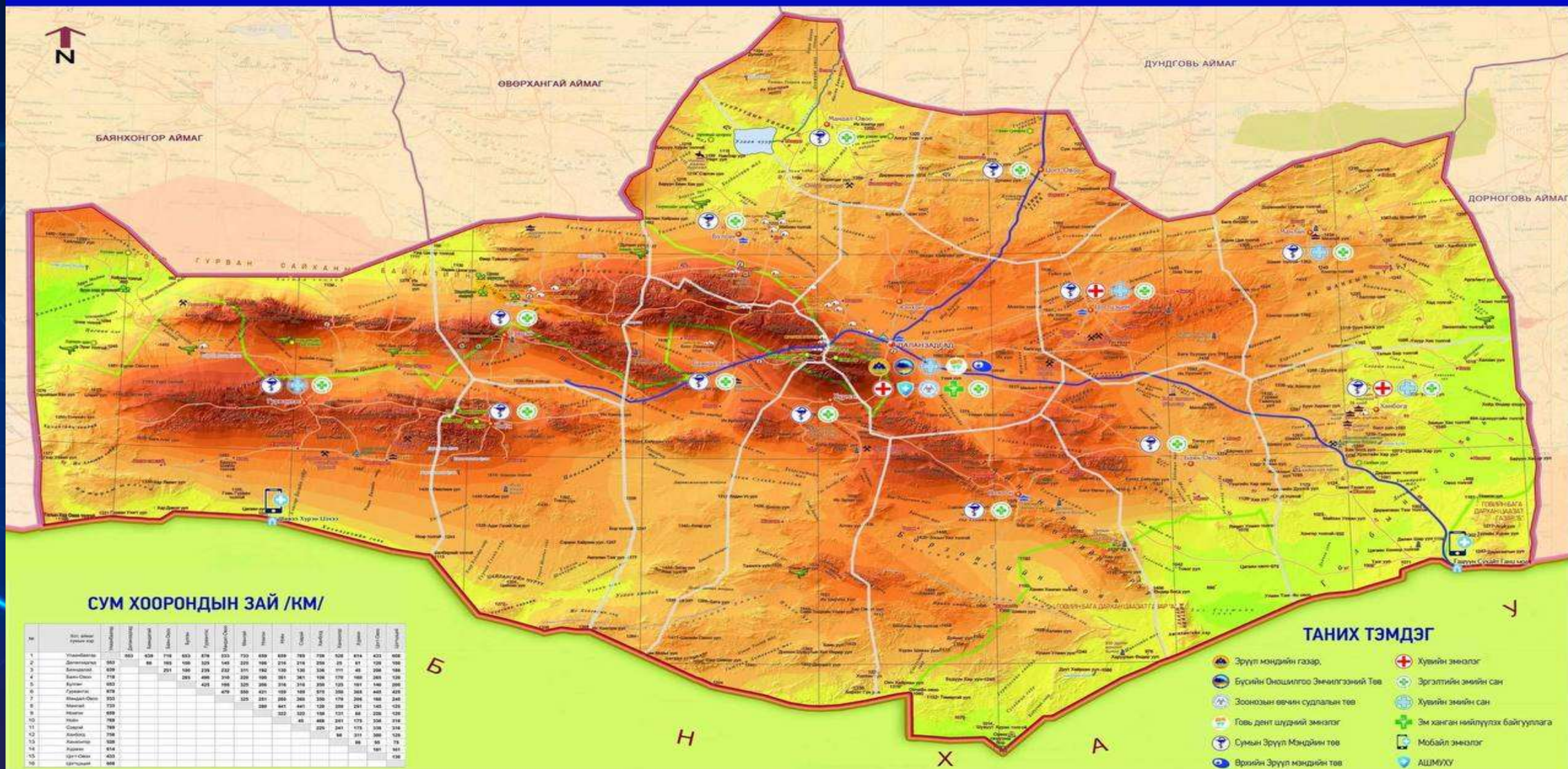
Орон нутгийн төсвийн байгууллагуудад **40-60%**

Босоо байгууллагын төрийн албан хаагчдад- **25%**

Улаанбаатар

ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГУУДЫН БАЙРШИЛ

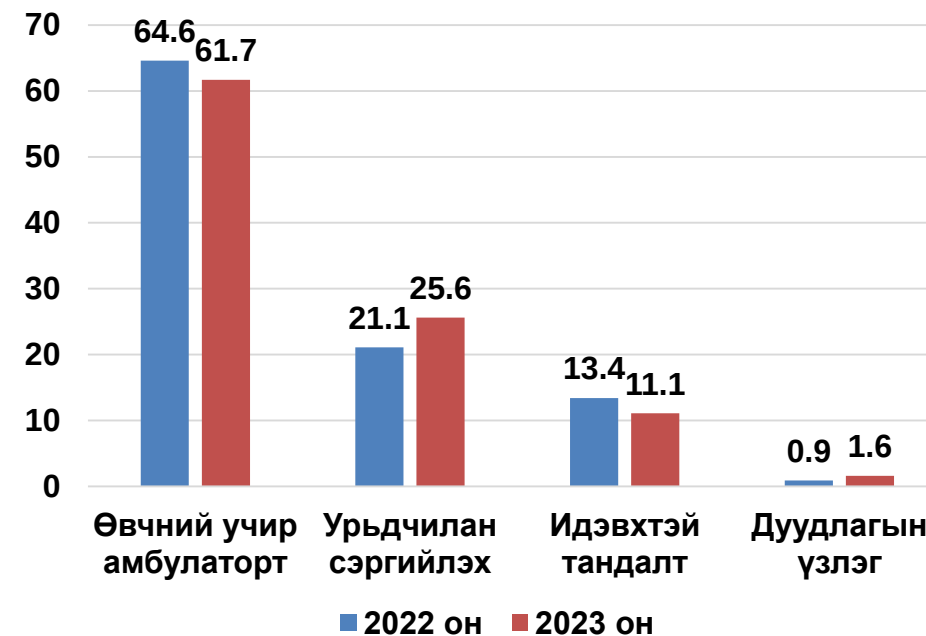
Тусламж үйлчилгээний хүртээмж

УДИРДАХ АЖИЛТНЫ
ЗӨВЛӨГӨӨН 2024

- Амбулаторийн нэг эмчид дундажаар 1713 үзлэг ногдож байна. Нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх болон дуудлагын үзлэгийн эзлэх хувь нэмэгдэж бусад үзлэгийн төрөл өнгөрсөн оноос буурсан байна. Нэг иргэнийг жилдээ 5,3 удаа үзсэн нь улсын дундажаас 1,3-р бага байна. / Улс 6,6/

Үзүүлэлт	2022 он	2023 он	Зөрүү
Нийт үзлэг	360720	406005	+ 45285
Нийт үзлэгт урьдчилан сэргийлэх үзлэгийн эзлэх хувь	21,1	25,6	+ 4,5
Өрх, сумын эрүүл мэндийн төвийн нийт үзлэгт идэвхтэй хяналт, гэрийн эргэлтийн үзлэгийн хувь	Өрх 25,8 Сум 17,8	Өрх 25,5 Сум 11,4	Өрх (-0,3) Сум (-6,4)

Улаанбаатар
Эрм Хамгаах
Хэвлэг

Хүн амын дундаж наслалт, хүйсээр

ИЛТНЭ
ӨГӨӨН 2024

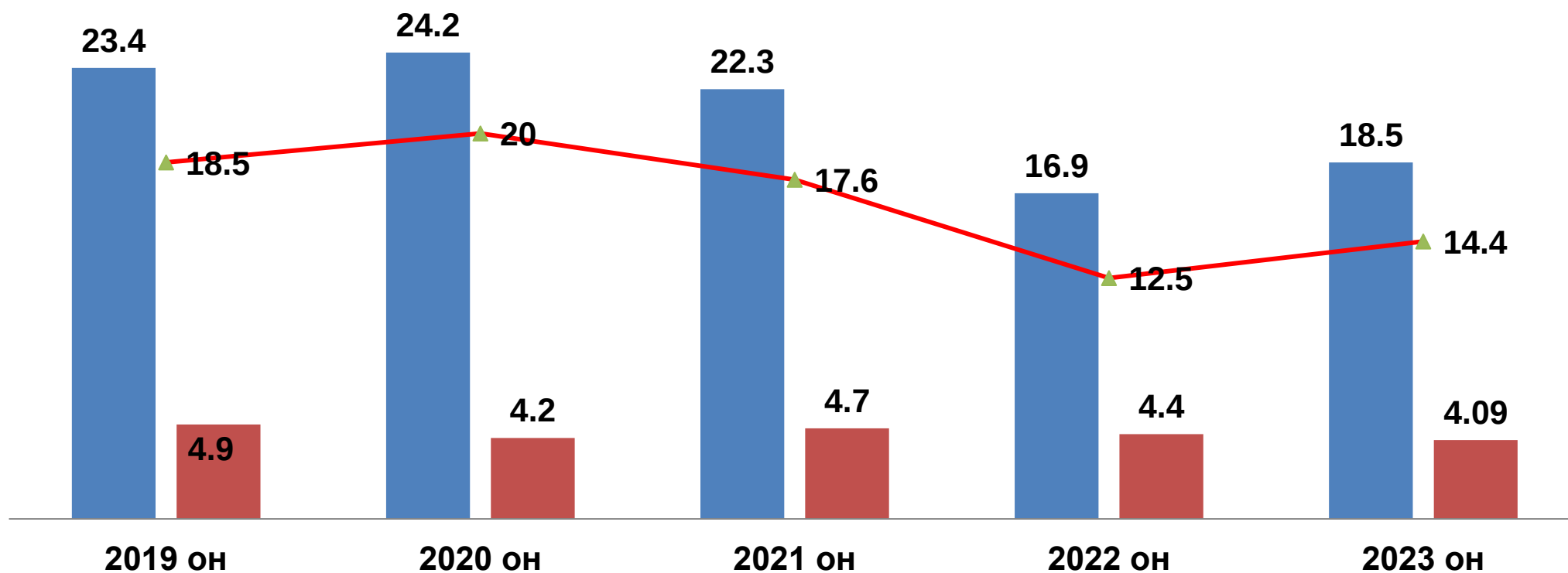
Хүн амын дундаж наслалт	life expectancy at birth	2018	2020	2022	2023
Улсын дүн	Total	70.19	70.71	71.3	71.5
		9.7	9.5	9.4	9.2
Өмнөговь	Total	72.34	72.66	73	73.42
		9.2	8.4	9.0	8.5
Улсын дүнтэй харьцуулвал:		2.15	1.95	1.7	1.92

Хүн амын төрөлт, нас баралтын түвшин

УДИРДАХ АЖИЛТНЫ
ЗӨВЛӨГӨӨН 2024

■ Төрөлт/birth ■ Нас баралт/ death ▲ Цэвэр өсөлт / population growth

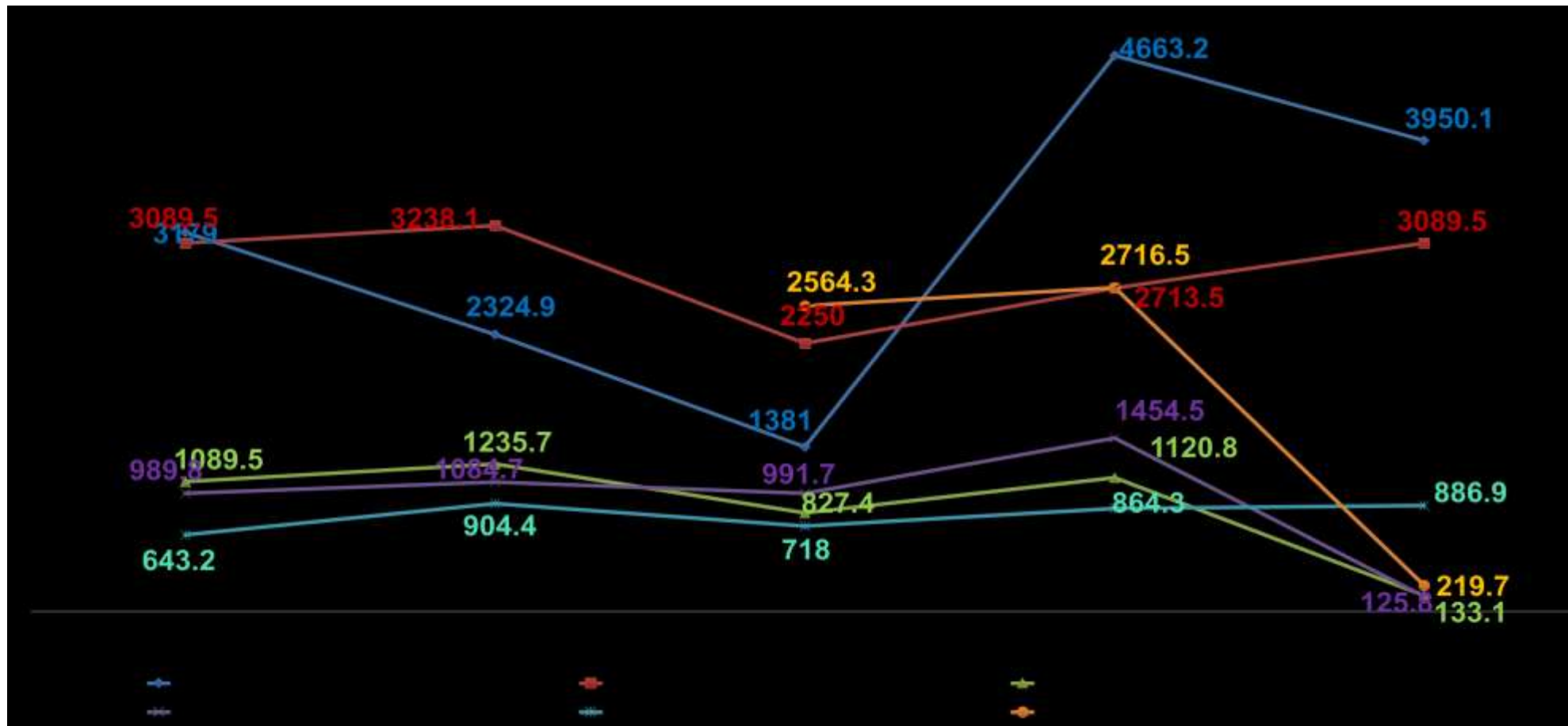
Улаанбаатар
Засаг Дарга
Хүрээ

МОНГОЛЫН
САНСЫН
ХАМГААГАХ
ХАМГААГАХ
ХАМГААГАХ

ХҮН АМЫН ӨВЧЛӨЛИЙН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН / СҮҮЛИЙН 5 ЖИЛЭЭР /

УЛИРЛАХ АЖИЛТНЫ
ӨЛӨГӨӨН 2024

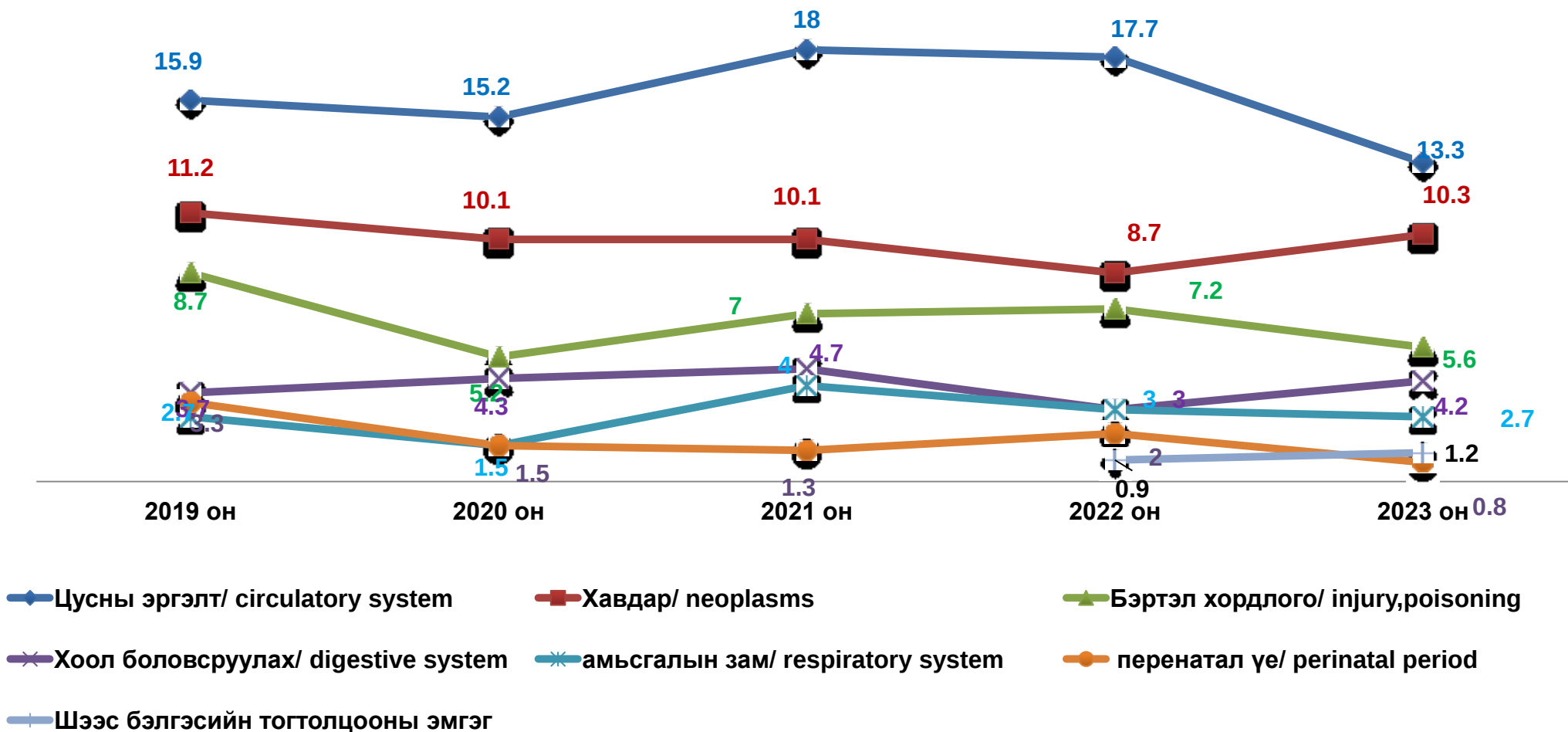

Улаанбаатар
ХАМГААГАХ
ХАМГААГАХ
ХАМГААГАХ

ХҮН АМЫН НАС БАРАЛТЫН ТЭРГҮҮЛЭХ ШАЛТГААН / СҮҮЛИЙН 5 ЖИЛЭЭР /

УДИРДАХ АЖИЛТНЫ
ЗӨВЛӨГӨӨН 2024

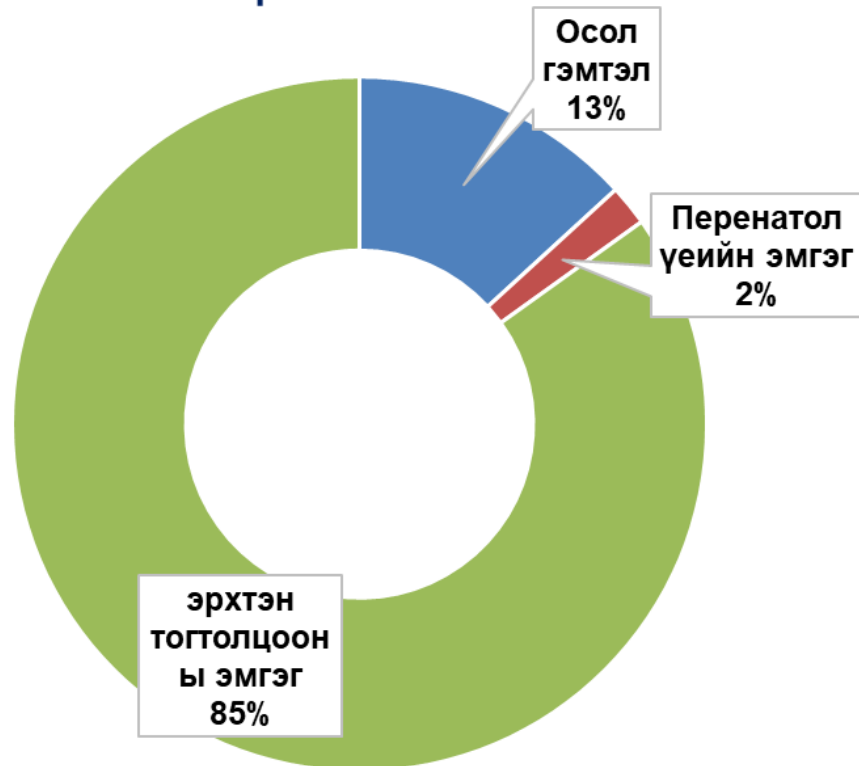

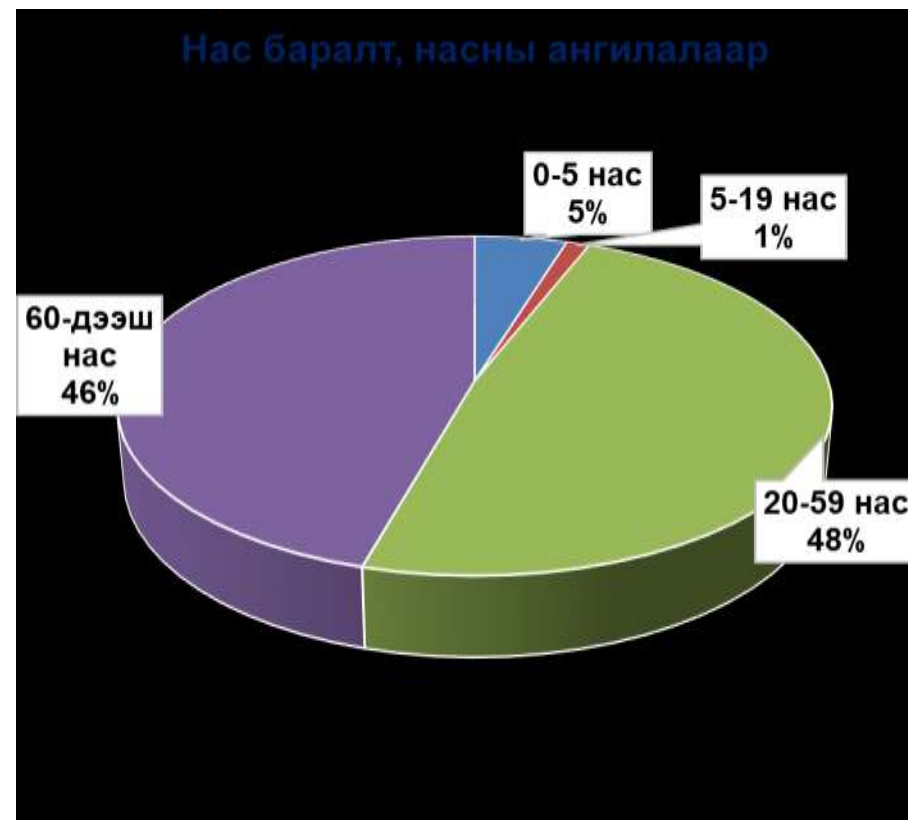
2023 он

ТНХ
ӨНН 2024

Нас баралтын шалтгаан

Нас баралт, насны ангилалаар

ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧАНАРЫН 43 ҮЗҮҮЛЭЛТЭЭС
ХҮРЭХ ТҮВШИНДЭЭ ХҮРЭЭГҮЙ 9 ҮЗҮҮЛЭЛТ БАЙНА.

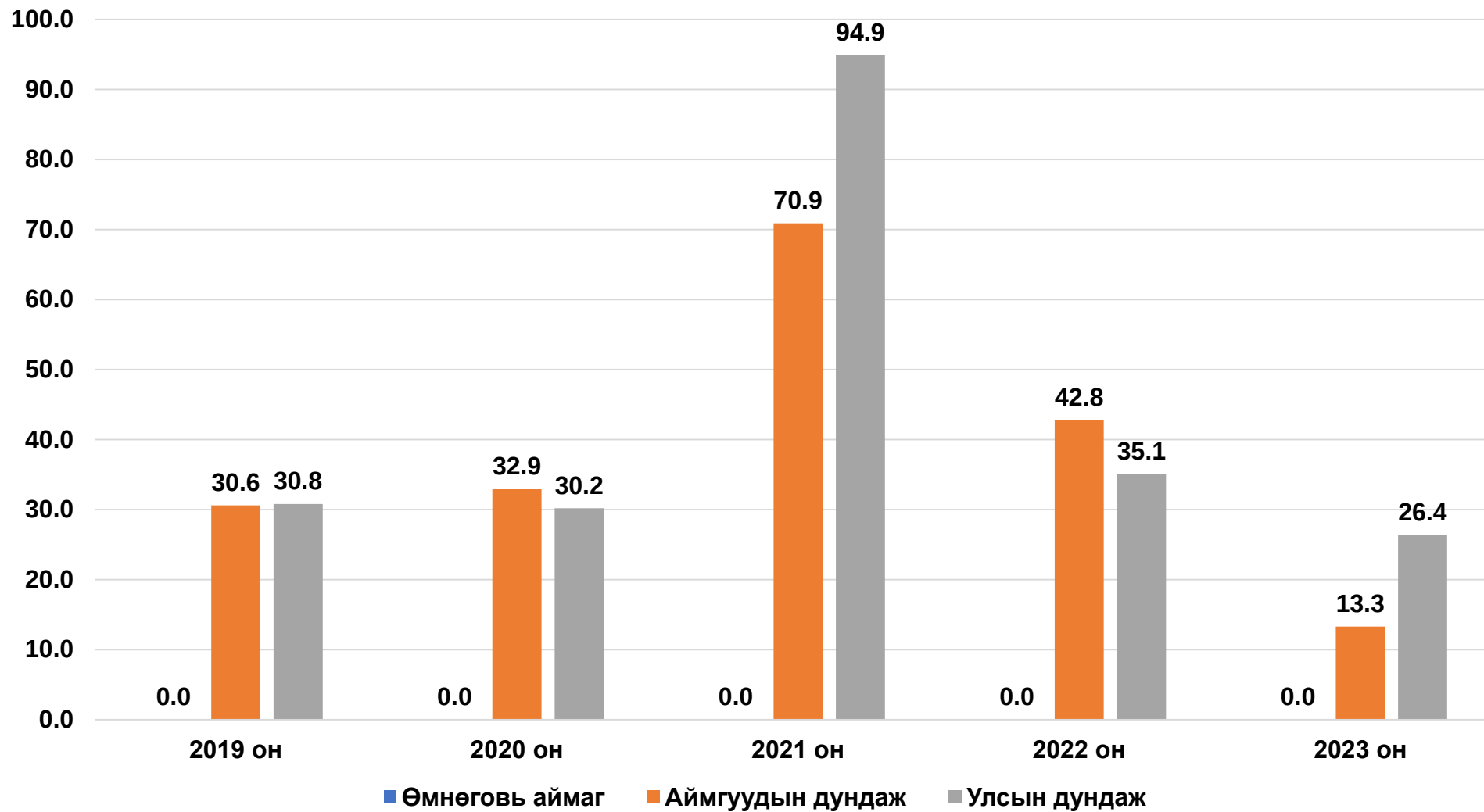
УДИРДАХ АЖИЛТНЫ
ЗӨВЛӨГӨӨН 2024

Үзүүлэлт	Суурь түвшин /2022 он/	Хүрэх түвшин /2023 он/	Хүрсэн түвшин /2023.12 сар/	Үнэлгээ (100%)	Тайлбар / 2023 оны жилийн хүн ам 75458, Дундаж хүн ам- 74650
1 Товлолт дархлаажуулалтын хувь / Товлолын ангилалаар/	99.3%	99,3	98.2%	99	Товлолын дархлаажуулалт 98.2 % -ын хамралттай байна. 42 хүүхэд дархлаажуулалтаас хоцорсон. Үүний 29 нь өвчний шалтгаантай вакциныг түр хойшлуулсан. Эмчийн заалтаар хасагдсан 6, хүүхдийн эцэг эх нь татгалзсан 7 байна.
2 Жирэмсний эхний 3 сард хяналтад орсон эхийн эзлэх хувь	89.7	92.8	89.7	96.6	Нийт 1623 эмэгтэй шинээр жирэмсний хяналтад орсоны 89.7 % нь эрт хяналтад орсон байна.
3 Амьгүй төрөлтийн түвшин (1000 төрөлт тутамд)	3.4	2.7	7.8	50	Амьгүй төрөлт 11 бүртгэгдсэн нь өнгөрсөн оноос 1000 төрөлтөд 4.4-р нэмэгдсэн байна.
4 Өсвөр насны 1000 эмэгтэйд ногдох төрөлтийн түвшин	10.2	9.9	10.2	97	Өсвөр насны 61 охин төрсөн нь өнгөрсөн оны мөн үетэй ижил байгаа ба нийт төрөлтийн 4.3% эзэлж байна. Өсвөр насны 1000 эмэгтэйд 10.2 байгаа ба өнгөрсөн оны ижил түвшний үзүүлэлт байна.
5 Хорт хавдраас шалтгаалсан нас баралтын түвшин, 10 000 хүн амд	8.6	8,6	10.4	82	Хорт хавдараар нийт 78 хүн нас барсан нь өнгөрсөн оны мөн үеэс 15 тохиолдлоор буюу 10000 хүн амд 1.8-р илүү үзүүлэлт байна.
6 Өсвөр насны 1 0000 хүнд ногдох амиа хорлож нас барсан тохиолдлын түвшин	0.06	0,06	0.8	99	16 настай 1 хүүхэд амиа хорлож нас барсан байна.
7 Санамсаргүй хордох, хорт бодист өртсөнөөс шалтгаалсан нас баралтын түвшин (10 000 хүн амд)	1.09	1,09	1.4	80	11 хүн архинд хордож нас барсан нь 10000 хүн амд 1.4 байна.
8 Сүрьеэгийн өвчлөлийн түвшин (10 000 хүн амд)	2.1	2,1	3.1	70	Сүрьеэгийн шинэ тохиолдол 23 бүртгэгдсэн ба 10000 хүн амд 3.1 байгаа нь өнгөрсөн оны үзүүлэлтээс 1-р илүү байна.
9 Төрөлхийн тэмбүүгийн тоо	0	0	3	50	3 тохиолдол бүртгэгдсэн ба 1 нь амьгүй төрөлт ба 1 нь хяналтад ороогүй харъяалалын бус явуулын эхээс төрсөн нярай.

Хүрэх түвшиндээ хүрээгүй 9 үзүүлэлт байна

Эхийн эндэгдэл 100000 амьд төрөлтөд

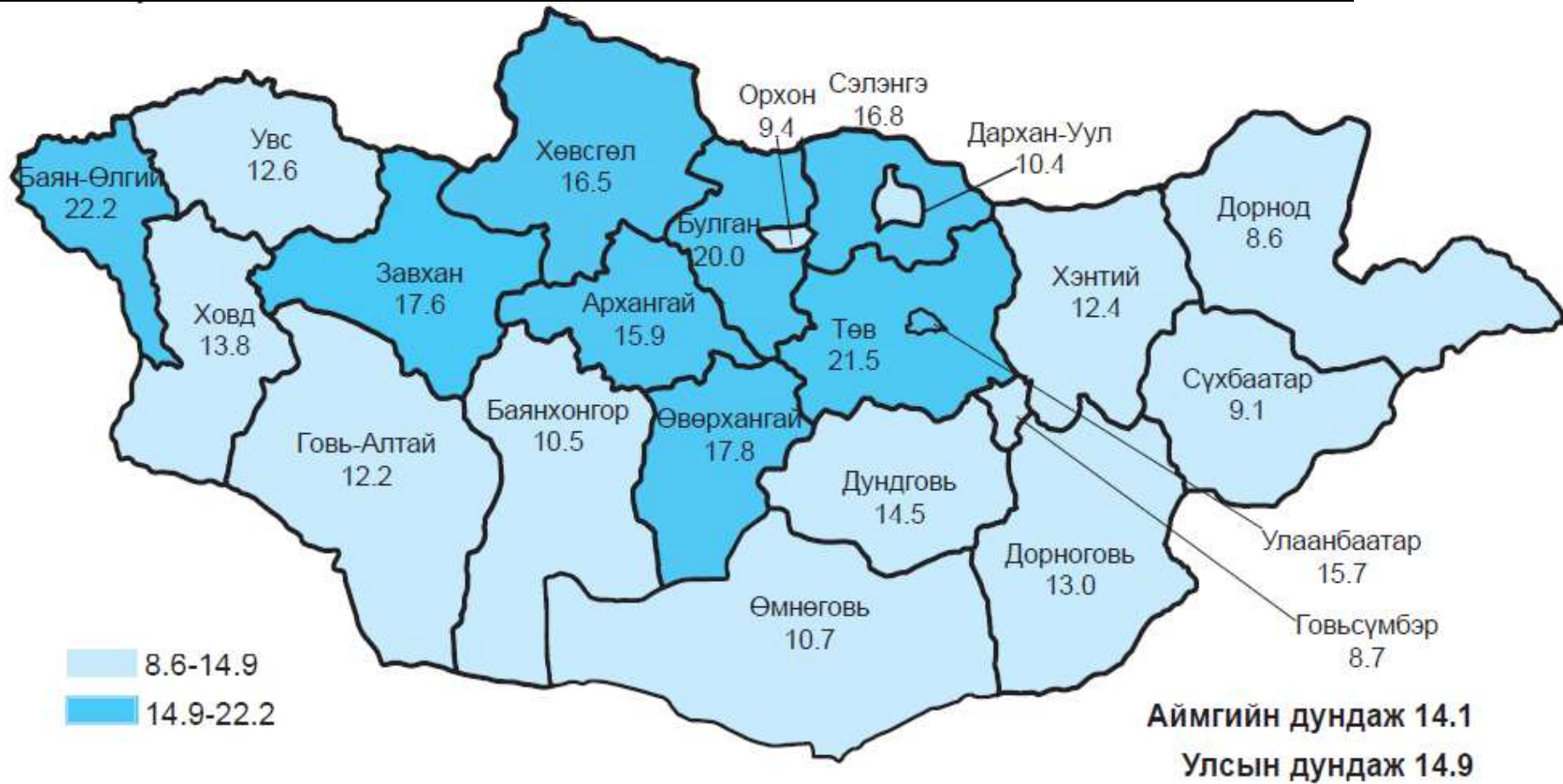

5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 1000 амьд төрөлтөд

/ 2023 оны эцэс аймгаар/

УДИРДАХ АЖИЛТНЫ
ЗӨВЛӨГӨӨН 2024

Эрт илрүүлгийн үзлэг

УДИРДАХ АЖИЛТНЫ
ЗӨВЛӨГӨӨН 2024

1. Тодорхой өвчлөл илрүүлэх үзлэг- жил бүр өрх сумдын ЭМТ

				хувь
	18 дээш нас			17.1
	18 дээш нас			15.8
	15-65 нас			11.9
	30-60 насны эмэгтэй 3 жилийн зайтай			10.8
	30- 60 насны эмэгтэй жил тутам			22.3

Зорилт: 1-р улиралд- 25% Дундаж – 15,5

Хүйс: Эр- 34%
Эм- 66%

2. Урьдчилан сэргийлэх үзлэгийг бүх насанд

Зорилт- 2022.5 сараас -2024 он- 70%

	Хаана	Хамрагдв ал зохих	Хамрагд сан	Хувь
0-17 нас	Сум өрхийн ЭМТ	27142	21371	78.7
Насанд хүрэгсэд	БОЭТ. Чадамж бүхий эмнэлэгүүд	45838	6599	14.4
Нийт		72980	27970	38.3

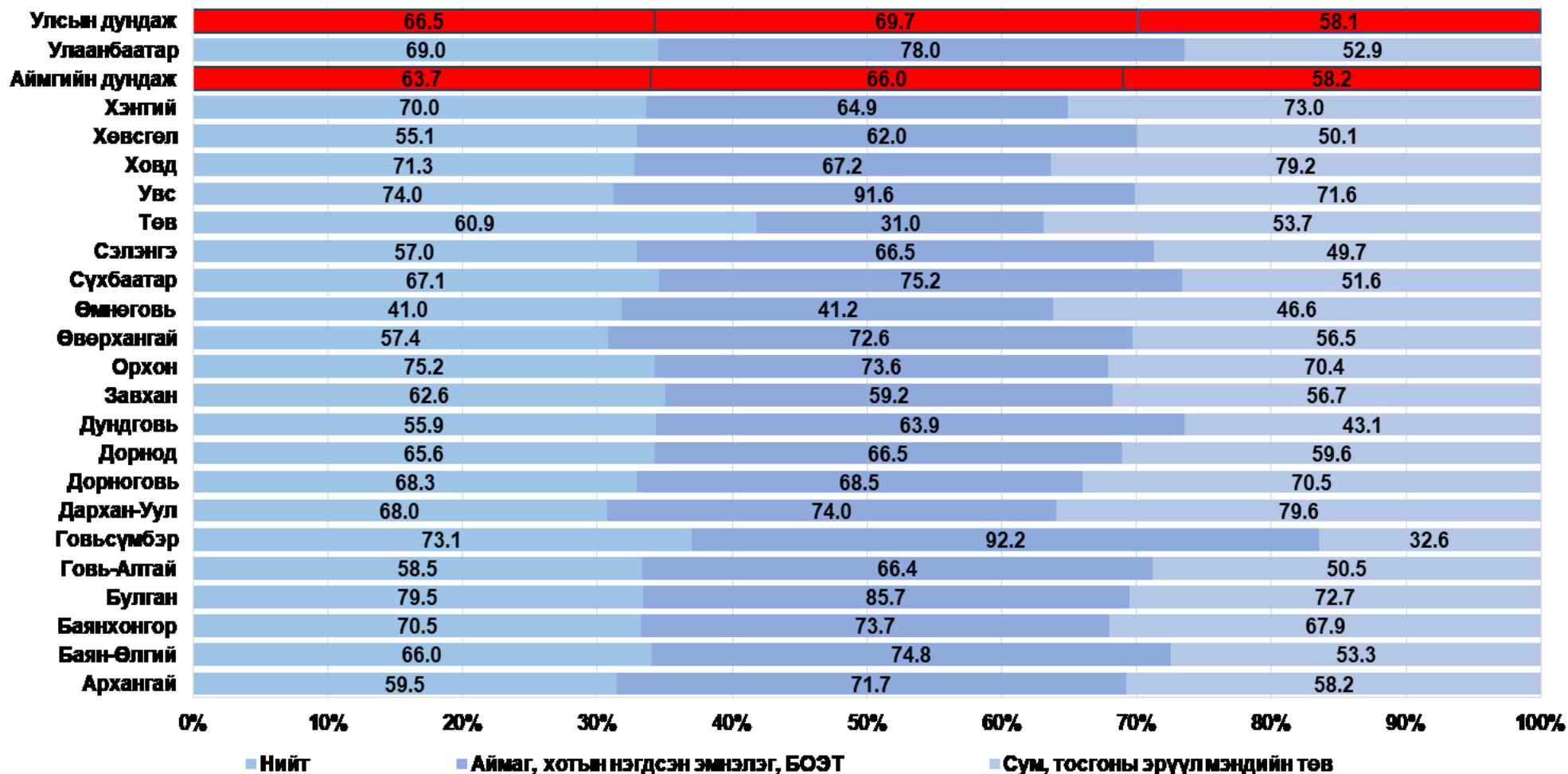
Дундаж- 38,3

Хэвтүүлэн эмчлэх тусламж үйлчилгээний ор ашиглалтын хувь

УДИРДАХ АЖИЛТНЫ
ЗӨВЛӨГӨӨН 2024

/аймгаар 2023 он /

АНХААРАЛ ХАНДУУЛСАНД БАЯРЛАЛАА

Сүхбаатар
Засаг
Дарга
Газар